

Na exkurzii v Baťovom meste

Krajská pobočka Spolku slovenských knihovníkov a knižníc Trnava a Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave zorganizovali odbornú exkurziu do knižníc v Zlíne pre pracovníkov knižníc z Trnavského kraja, ich rodinných príslušníkov a priateľov. Moja mama, ktorá pracuje v knižnici zasvätila celý svoj život, prihlásila na exkurziu seba i mňa, pretože máme veľmi rady knižnice, ich atmosféru a vôňu.

V deň exkurzie, 14. septembra 2016 bolo pekné počasie, na september neobvykle teplé. Z Trnavy sme odchádzali autobusom o 7:00 hod. Pre niektorých účastníkov exkurzie sme sa cestou zastavili v Senici a v Holíči.

V autobuse nás Mgr. Lívia Koleková, riaditeľka Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave, oboznámila s programom dňa.

Naše kroky viedli najprv do Knižnice Univerzity Tomáša Baťu v Zlíne. Budova, v ktorej sídli, na mňa zapôsobila svojimi priestranými a svetlými priestormi. Po knižnici nás sprevádzali riaditeľ knižnice PhDr. Ondřej Fabián a Mgr. Pavel Holík, vedúci oddelenia služieb.

Knižnica je verejne prístupná, to znamená, že sa v nej môže zaregistrovať každý, kto má o jej služby záujem. Je to jediná verejná odborná knižnica v zlínskom kraji. Jej služby využívajú hlavne pedagógovia a študenti Univerzity Tomáša Baťu (UTB), ale tiež odborná verejnosť. Kto sa stane študentom UTB, automaticky sa stáva i čitateľom knižnice.

Zdroje knižnice sú priebežne doplňované, pretože stále rastie ponuka študijných programov na UTB.

V knižnici sa nachádza viac ako 500 študijných miest. Čitatelia môžu využívať 232 počítačov a tiež mnohé ďalšie prípojné miesta pre notebooky. K dispozícii sú i sieťové tlačiarne, kopírky a skenery.

PhDr. Fabián a Mgr. Holík chvália svojich zamestnancov, že väčšinou sú veľmi aktívni, progresívni, neboja sa účasti v rôznych projektoch. V knižnici sú samozrejmosťou informačné zdroje v elektronickej podobe a knižnica je aktívna i na sociálnych sieťach.

Priestory knižnice sú na 2. – 4. poschodí. Na 2. poschodí je napríklad voľný výber (výpožičné poschodie). Je tu k dispozícii i virtuálny knihovník, ktorý vracia a požičiava knižky, a tiež vie inkasovať pokuty a poplatky. Zatiaľ je možné platiť len v hotovosti, nie kartou, a študenti radšej platia klasicky, pri pulte. Informácie sa čitateľom poskytujú nielen v češtine, ale aj v angličtine, pretože viac než 800 študentov študuje na UTB v rámci programu Erasmus. Čitatelia môžu využívať i mobilný katalóg – prístup do katalógu pomocou mobilnej aplikácie. Ing. Lukáš Budínský, vedúci oddelenia IT, je autorom systému, ktorý pomáha čitateľom nájsť v polici konkrétnu knihu. V katalógu jednoducho kliknú na možnosť „Ukáž v polici“ a na mape polic sa vysvieti miesto, kde sa knižka má fyzicky nachádzať. Keďže do knižnice prichádza veľa mamičiek s deťmi, je v nej zriadený aj detský kútik. Prostredie na výpožičnom poschodí je dosť hlučné, a tak je možné kúpiť si v automate i štople do uší.

Prezenčná študovňa sa nachádza na 3. poschodí. Za mierny poplatok možno využívať aj individuálne študovne na 2. a 3. poschodí.

Na 4. poschodí v tzv. „obývačke“, ktorá slúži na oddych, sú k dispozícii i deky a vaky na sedenie a ležanie. Teší sa vraj veľkej obľube hlavne medzi študentmi. V Informačnom centre Baťa pracujú 3 zamestnanci. Venujú sa výskumu baťovskej histórie, tém, ktoré s Baťom súvisia. Publikujú, zbierajú archívne materiály a knihy s baťovskou tematikou. Minulý rok vydali 2 knihy.

Fond knižnice pozostáva z približne 130 000 kníh. Knižnica má okolo 12 000 čitateľov a pracuje v nej 24 zamestnancov, vrátane riaditeľa.

Knižnica vlastní samoobslužný automat na vracanie kníh – na rozdiel od biblioboxu vydáva aj potvrdenie, že čitateľ knihu vrátil a vrátenie aj automaticky zaznamená do systému. Dokáže tiež predĺžiť výpožičnú dobu.

Z tejto knižnice som odchádzala s mnohými dojmami a vedela som, že cestou domov budem mať nad čím premýšľať. No hneď som sa musela zase preladiť na nové podnety, veď program bol nabitý.

Šli sme do Krajskej knižnice Františka Bartoša (KKFB) v Zlíne, ktorá sa nachádza neďaleko. Je to budova č. 15 Baťovho inštitútu, jej architektúra je čistá, prehľadná a svetlá. V tomto komplexe bývalých hál Baťových závodov sa nachádzajú okrem knižnice aj Krajská galéria výtvarného umenia v Zlíne a Múzeum juhovýchodnej Moravy v Zlíne.

KKFB je verejná knižnica s univerzálnymi knižničnými fondmi a regionálne centrum knihovníckych, bibliografických a informačných služieb pre sieť verejných knižníc Zlínskeho kraja. Je to najväčšia knižnica v Zlínskom kraji, krajská knižnica podľa knižničného zákona a súčasne plní aj funkciu mestskej knižnice v Štatutárnom meste Zlíne.

V knižnici bolo pre nás pripravené malé občerstvenie a propagačné materiály.

Po knižnici nás sprevádzali riaditeľka knižnice PhDr. Zdeňka Friedlová, vedúca Útvaru regionálnych služieb knižniciam Zlínskeho kraja Ing. Jana Tomancová a vedúca oddelenia pre dospelých čitateľov Mgr. Dagmar Marušáková.

Knižnica má samoobslužný automat na vracanie kníh a tiež samoobslužné výpožičné automaty. Sú v nej i individuálne študovne. Samozrejmosťou je prístup na internet, kopírovanie a tlač. Knižnica má tiež svoju stránku na facebooku. Celý knižničný fond je opatrený čipmi.

Dozvedeli sme sa, že knižnica často usporadúva akcie na rôzne témy, na ktorých sa podieľajú všetci pracovníci knižnice. Knižnica má PR pracovníčku, ktorá je súčasťou tímu. Obľúbené sú napríklad prehliadky knižnice s kvízovým programom pre rodiny s deťmi. Pri akciách pre verejnosť vzájomne spolupracujú knižnica, múzeum i galéria. Napríklad, ak v múzeu či v galérii prebieha výstava, knižnica tiež usporiada výstavu kníh na danú tému. V súčasnosti knižnica usporiada 2-3 akcie pre verejnosť týždenne. Vlni sa napríklad konalo čítanie v trolejbuse – knižnica šla von, medzi ľuďmi. Na jeseň zase prebieha podujatie Aktívne s knižnicou – cyklus prednášok o zdravom, aktívnom živote. Knižnica je každoročne usporiadateľom festivalu Literárna jar Zlín.

Zaujala ma knihárska dielňa na 1. podlaží budovy, ktorá zabezpečuje opravy kníh, viazanie, výrobu materiálov a dekorácií na rôzne akcie. V súčasnosti služby poskytuje len pre potreby knižnice, nie pre verejnosť.

Zaujímavé pre mňa boli tiež audio, video, hudobniny na 3. podlaží, pretože počúvanie hudby je mojím koníčkom.

Do knižnice môže prísť aj neregistrovaný čitateľ, napríklad za účelom použitia internetu. Knižnica má svoju ochranku, ktorú možno zavolať, ak by sa vyskytol vážny problém so správaním niektorého čitateľa.

I návšteva tejto knižnice na mňa veľmi silno zapôsobila.

Potom sme využili možnosť navštíviť Múzeum juhovýchodnej Moravy, kde sme si prezreli jeho stálu expozíciu s názvom: „Princíp Baťa. Dnes fantázia, zajtra skutočnosť.“ Predstavila nám dejiny baťovského koncernu od založenia firmy až po jej znárodnenie v roku 1945. Ďalšia časť expozície sa venuje zlínskej filmovému štúdiu. Poskytuje informácie o jeho histórii, produkcii a o osobnostiach, ktoré v ňom pôsobili. Posledná časť expozície je venovaná modernému cestovateľstvu a prezentuje zbierkový fond inžinierov Hanzelku a Zikmunda, Eduarda Ingriša a Stanislava Škulínu.

Posledným cieľom našej cesty bol Baťov mrakodrap. Postaviť ho nechal Jan Antonín Baťa v rokoch 1936-1938 a projektoval ho architekt Vladimír Karfík. Nechali sa inšpirovať Amerikou. Mrakodrap má 17 poschodí a výšku 77,5 m. Slúžil ako sídlo riaditeľstva firmy Baťa. Najviac nás zaujala výťahová kancelária s rozmermi 6 x 6 metrov pre riaditeľa firmy, v ktorej nechýbal ani telefón či umývadlo s teplou a studenou vodou. Vyviezli sme sa ňou až na strešnú vyhliadkovú záhradu, kde nám naša sprievodkyňa Silvie Lečíková porozprávala ešte veľa zaujímavého k baťovskej tematike.

Potom nás už čakala cesta autobusom domov. Exkurzia do Zlína sa nám všetkým páčila, odniesli sme si z nej mnoho poznatkov i zážitkov. Ak sa bude dať, rada pôjdem s knihovníkmi na výlet aj na budúci rok.

Ružena Šípková